

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 4/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 33 Ek 3004/2021 z 21. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „exekučný súd“) č. k. 33 Ek 3004/2021 z 21. septembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Okresný súd Košice I rozsudkom č. k. 13 C 140/2015 z 26. mája 2021 rozhodol, že žalovaný je povinný žalobcovi – sťažovateľovi zaplatiť sumu 138 000 eur s príslušenstvom oproti povinnosti sťažovateľa vrátiť žalovanému byt identifikovaný v rozsudku.

3. Sťažovateľ splnil svoju povinnosť a žalovanému predmetný byt vrátil. Žalovaný povinnosť zaplatiť uvedenú sumu nesplnil, preto sťažovateľ 27. augusta 2021 podal na okresnom súde návrh na vykonanie exekúcie. Upovedomenie bolo povinnému doručené 24. septembra 2021.

Následne 30. septembra 2021 povinný doručil súdnej exekútorke návrh na zastavenie exekúcie. Povinný návrh na zastavenie exekúcie odôvodnil tým, že 2. septembra 2021 uzatvoril s obchodnou

spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „kupujúci“ alebo „tretia osoba“) kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bola v nej špecifikovaná nehnuteľnosť, pričom kupujúci sa zaviazal časť kúpnej ceny v sume 182 800 eur uhradiť priamo na účet oprávneného – sťažovateľa. Povinný v návrhu na zastavenie exekúcie tiež uviedol, že s kupujúcim uzavrel 8. septembra 2021 dohodu o prevzatí plnenia podľa § 534 Občianskeho zákonníka. Kupujúci 9. septembra 2021 zaplatil na bankový účet oprávneného sumu 182 800 eur s poznámkou „zaplatenie prvej časti kúpnej ceny [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]“. Právny zástupca oprávneného mailom zo 16. septembra 2021 upozornil právneho zástupcu povinného, že uhradená suma nie je kompletná a je potrebné doplatiť sumu 109,65 eur. Na základe tohto oznámenia kupujúci v ten istý deň doplatil sťažovateľovi sumu 110 eur. Povinný 22. septembra 2021 doručil právnomu zástupcovi sťažovateľa dohodu o prevzatí plnenia, čo právny zástupca sťažovateľa písomne potvrdil. Povinný v návrhu na zastavenie exekúcie uviedol, že 23. septembra 2021 bolo jeho právnomu zástupcovi doručené odmietnutie prijatia plnenia a nasledujúci deň boli na bankový účet kupujúceho vrátené obidve peňažné sumy. Povinný argumentoval, že zaplatením sumy 182 800 eur 10. septembra 2021 bola pohľadávka oprávneného vyplatená po začatí exekučného konania a navrhol, aby okresný súd exekúciu podľa § 61k ods. 1 písm. a) a d) Exekučného poriadku zastavil.

4. Okresný súd prostredníctvom vyššej súdnej úradníčky uznesením č. k. 33 Ek 3004/2021 z 3. februára 2022 (ďalej len „uznesenie vyššej súdnej úradníčky“) exekúciu zastavil. Zastavenie exekúcie v uvedenom uznesení bolo odôvodnené tým, že plnenie kupujúceho bolo dostatočne identifikované, aby oprávnený vedel, že ide o plnenie pohľadávky, ktorú mal proti povinnému. Úmysel akceptovať plnenie mal podľa vyššej súdnej úradníčky vyplývať z oznámenia právneho zástupcu oprávneného – sťažovateľa o potrebe doplatenia sumy 109,65 eur zaslaného právnomu zástupcovi povinného. Vrátenie peňažných prostriedkov považovala vyššia súdna úradníčka za nedôvodný úkon zo strany oprávneného.

5. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky podal oprávnený sťažnosť, v ktorej poukázal na to, že v ňom absentuje úvaha, prečo odmietnutie plnenia bolo vyhodnotené ako nedôvodný úkon oprávneného. Sťažovateľ dôvodil tým, že ako veriteľ/oprávnený nie je povinný prijať plnenie tretej osoby a že odmietnutím prijatia zruší veriteľ účinky zmluvy o prevzatí dlhu. Tiež v sťažnosti zdôraznil, že medzi ním ako oprávneným a kupujúcim nie je žiadny právny vzťah a že k zániku pohľadávky povinného nedošlo vzhľadom na odmietnutie plnenia.

6. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol. Vo veci konajúci sudca okresného súdu sa v plnej miere stotožnil s odôvodnením uznesenia vydaného vyššou súdnou úradníčkou. Nad rámec poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5 Obo 79/2007, z ktorého vyplýva, že v zmysle § 534 Občianskeho zákonníka sa nevyžaduje súhlas veriteľa, ak sa dlžník dohodne s treťou osobou na splnení jeho záväzku, a preto postup povinného, ktorý uzavrel dohodu s treťou osobou o prevzatí záväzku, bol v súlade so zákonom a nebol k tomu potrebný súhlas oprávneného. V konkrétnom prípade by bolo možné uvažovať o konaní s náležitou starostlivosťou zo strany oprávneného v prípade, keď by oprávnený nemal preukázaný relevantný právny vzťah medzi povinným a treťou osobou. Z okolností danej veci však taký stav nevyplýva (oprávnený si ponechal prvú sumu, upozornil na neúplnosť platby, časový

odstup od prijatia do vrátenia platieb). Okresný súd v tejto súvislosti poukázal na obsah mailovej komunikácie, v ktorej absentuje čo i len zmienka o pochybnosti v nadväznosti na identifikáciu platby. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že veriteľ je oprávnený odmietnuť plnenie od tretej osoby, čím zároveň zmarí účinky dohody o prevzatí záväzku, okresný súd v napadnutom uznesení uviedol: „... z pohľadu veriteľa vystupuje osoba, ktorá prevzala za dlžníka plnenie, ako tretí a nezainteresovaný subjekt. Veriteľ nemusí byť o prevzatí plnenia vôbec informovaný. Plnenie tretej osoby môže byť preto veriteľom posúdené ako plnenie bez právneho dôvodu, ktorého prijatie je bezdôvodným obohatením v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Pokiaľ by sa veriteľ za daných okolností spoliehal iba na pravdepodobnosť účinkov platnej dohody o prevzatí plnenia, mohol by byť v prípade jej neexistencie vystavený povinnosti vydať predmet bezdôvodného obohatenia tomu, na úkor koho bol získaný (§ 456). Vo všeobecnosti môže veriteľ prijať zastupiteľné plnenie ponúknuté treťou osobou s účinkami zániku dlžníkovho záväzku, avšak takéto plnenie tretej osoby nesmie byť v rozpore s vôľou dlžníka. Dlžníkovi nemožno jednostranne uprieť právo splniť dlh veriteľovi osobne. V záujme prevencie bezdôvodného obohatenia je preto nevyhnutné, aby sa veriteľ ubezpečil, že tretia osoba skutočne plní na základe zmluvy o prevzatí plnenia, a nie proti vôli dlžníka.“ V tejto súvislosti okresný súd poukázal na to, že v danom prípade bola oprávnenému jednoznačne preukázaná existencia dohody povinného a tretej osoby (ktorou disponoval od 22. septembra 2021), z ktorej nad všetky pochybnosti vyplývalo, že plnenie tretej osoby je v súlade s vôľou dlžníka. Napokon okresný súd uviedol: „Oprávnený riadne prijaté finančné prostriedky vrátil až dňa 23.9.2021, t. j. až po tom, čo mu bol riadne preukázaný vzťah medzi dlžníkom a náhradným dlžníkom. Zo žiadneho zákonného ustanovenia, ani z komentárov a ani z logiky veci nevyplýva dôvod (ktorému by mala byť navyiac poskytnutá súdna ochrana) pre ktorý by veriteľ po tom, čo mu bol náležite preukázaný právny vzťah medzi dlžníkom a náhradným dlžníkom ako aj po tom, čo riadne prijal plnenie, toto plnenie po skoro dvoch týždňoch vrátil. Oprávnený ako dôvod uvádza neexistenciu vzťahu medzi treťou osobou a oprávneným. Ako vyplýva z ust. § 534 OZ takýto vzťah na základe uvedeného ustanovenia ani vzniknúť nemôže, nakoľko sa jedná o vzťah výsostne len medzi dlžníkom a náhradným dlžníkom.“

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za nedostatočne odôvodnené. V uvedenom kritizoval odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré neobsahuje vysvetlenie, prečo exekučný súd na daný prípad neaplikoval § 36 Exekučného poriadku, z akého dôvodu považoval za relevantnú okolnosť, že podpisy na dohode o prevzatí plnenia boli notársky overené až 21. septembra 2021. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že „... chýba akékoľvek vysvetlenie, z akého dôvodu okresný súd považoval v už začatom exekučnom konaní plnenie spoločnosti [REDAKOVANÉ], oprávnenému, za prípustné splnenie dlhu, ktoré je dôvodom na zastavenie exekúcie podľa ust. § 61k ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku, teda, že došlo k zániku pohľadávky oprávneného voči povinnému, osobitne za situácie, keď bolo nesporné, že v čase vydania, ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, a dávno pred tým (23. septembra 2021), oprávnený platbu spoločnosti [REDAKOVANÉ] vrátil.“

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Sťažovateľ namieta porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa v postavení oprávneného proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky o zastavení exekúcie.

9. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či okresný súd akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoje napadnuté uznesenie o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky o zastavení exekučnej veci sťažovateľa a či reflektoval na jeho relevantnú argumentáciu.

10. Z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že ním formulované námietky sú obsahovo totožné s jeho námietkami, ktoré predstrel v konaní pred okresným súdom v rámci podanej sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky. Sťažovateľ aj v konaní pred ústavným súdom opätovne vyjadril presvedčenie, že nemal dôvod prijať platbu kupujúceho ako úhradu pohľadávky povinného. Sťažovateľ je presvedčený, že vrátením platby (bez ohľadu na časový interval od pripísania prostriedkov do ich vrátenia) nenastali účinky dohody v zmysle § 534 Občianskeho zákonníka medzi povinným a kupujúcim.

11. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením okresného súdu, ako aj s uznesením vyššej súdnej úradníčky a konštatuje, že okresný súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré sa stotožnil s názorom vyššej súdnej úradníčky, že v danom prípade boli preukázané skutočnosti odôvodňujúce zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku. Jeho závery nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (Exekučného poriadku, Občianskeho zákonníka, Civilného sporového poriadku), ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

12. Ústavný súd považuje námietku sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia v celom jej rozsahu za neopodstatnenú. Okresný súd v napadnutom uznesení zrozumiteľným a dostatočným spôsobom vysvetlil úvahu, v rámci ktorej dospel k záveru o prijatí platby sťažovateľom. V tejto súvislosti podrobne zhrnul priebeh skutkových okolností, z ktorých pre dané rozhodnutie vychádzal. Okresný súd uviedol, že dôležitým faktorom bolo správanie právneho zástupcu sťažovateľa, z ktorého nebolo možné vyvodiť, že by mal akékoľvek pochybnosti o pôvode a účele platby. Rovnako tak námietka sťažovateľa, že vrátením platby zmaril účel dohody medzi povinným a kupujúcim, je neopodstatnená. Aj túto argumentáciu okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia úspešne vyvrátil okrem iného aj poukazom na odbornú literatúru i judikatúru. Navyše z § 534 Občianskeho zákonníka jednoznačne vyplýva, že zmluva o prevzatí plnenia je uzatváraná bez akejkoľvek ingerencie veriteľa a môže platne vzniknúť aj bez jeho vedomia a proti jeho vôli. Pokiaľ sťažovateľ argumentoval, že vrátením platby, resp. jej neprijatím boli zmarené účinky dohody o prevzatí plnenia, a poukazoval na odbornú literatúru, ústavný súd uvádza, že ide o argument vytrhnutý z kontextu. Je pravdou, že odmietnutie platby veriteľom zmarí účinky dohody o prevzatí plnenia, avšak za situácie, keď má veriteľ pochybnosti o vôli dlžníka.

Okresný súd však dospel k záveru, že sťažovateľ prijal platbu a tento záver odôvodnil konkrétnymi skutkovými okolnosťami, a preto nie je možné v danej veci uvažovať, že vrátenie platby zrušilo účinky dohody medzi kupujúcim a povinným. Odporuje účelu exekúcie konanie oprávneného spočívajúce vo vrátení platby v zodpovedajúcej výške vymáhanej pohľadávky za situácie, keď platba i vôľa dlžníka sú dostatočne identifikované.

13. Aj kritika napadnutého uznesenia okresného súdu, že nedáva odpovede na všetky argumenty uplatnené v sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky, je neopodstatnená. Okresný súd poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej sa „*nevyžaduje, aby odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní odpovedalo na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Súd preto nepovažoval za potrebné zaoberať sa ďalšími tvrdeniami oprávneného, ktoré nie sú právne relevantné a nemajú rozhodujúci význam pre rozhodnutie súdu o sťažnosti oprávneného.*“. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že okresný súd sa relevantnými argumentmi pre posúdenie dôvodov možného zastavenia exekúcie zaoberal. Dátum osvedčenia podpisov na dohode o prevzatí plnenia medzi kupujúcim a povinným nemá vplyv na vôľu povinného ako dlžníka a napokon aj z tejto skutočnosti vyplýva, že sťažovateľ ako oprávnený bol oboznámený o pôvode platby (22. septembra 2021 bola doručená dohoda, 23. septembra 2021 bola platba vrátená).

14. Ústavný súd na záver konštatuje, že po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu